

Türkiye'nin en eski aile şirketi 237 yaşında

Ekonomi / 24/08/2014

Türk ekonomisinde sayısı az da olsa Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurulmuş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna tanıklık etmiş şirketler var. 237 yıllık Hacı Bekir Lokumları Türkiye'nin en eski markası. İşte listedeki diğer 'en eski'ler...

Ekonomik hayatta her yıl binlerce şirket kuruluyor, binlerce şirket de çeşitli nedenlerle iflas ediyor, bazı markalar ise asırlara meydan okuyor. Halen Türkiye'de yaklaşık bini şirket (anonim ve limited) olmak üzere 3 milyonun üzerinde girişim bulunuyor. Bu şirketlerin yüzde 85'inin 1996, yüzde 65'inin de 2000 sonrasında kurulduğu belirtiliyor.

BİRİNCİ KUŞAK KURAR, İKİNCİ KUŞAK YÖNETİR, ÜÇÜNCÜ KUŞAK BATIRIR...

"Birinci kuşak kurar, ikinci kuşak yönetir, üçüncü kuşak da batırır" sözünün sıklıkla kullanıldığı Türk ekonomisinde bir aile şirketinin ortalama ömrü 25 yıl. Türk ekonomisinde sayısı az da olsa Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurulmuş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna tanıklık etmiş şirketler bulunuyor. Türkiye'nin en eski markalarının önemli bölümü gıda sektöründe faaliyet gösteriyor. Türkiye'de 100 yılı deviren şirket sayısının az olmasının önemli nedenlerinden birinin Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş sürecinde mevcut şirketlerin çoğunun faaliyetine son vermesi olarak gösteriliyor.

EN ESKİLERİN ÇOĞU 'GIDA' SEKTÖRÜNDE FAALİYET GÖSTERİYOR

Türkiye'nin en eski şirketi 1777 yılında kurulan Hacı Bekir Lokumları. Kastamonu'nun Araç ilçesinden İstanbul'a gelerek 1777 yılında Bahçekapı'da açtığı küçük şekerçi dükkanında, lokum, akide gibi şekerleri imal edip satmaya başlayan ve daha sonra 1817-1820 yıllarında hac görevini yerine getirmesiyle Hacı Bekir olarak anılacak olan, Şekerçi Hacı Bekir Efendi'nin kurduğu şirket, bugün beşinci kuşak tarafından yönetiliyor.

Hacı Bekir Efendi'nin İngiliz müşterilerinden bir gezgin, beraberinde götürdüğü lokumları ülkesinde kendi takmış olduğu ad ile ikram etmekteydi, "Turkish Delight". Lokumun, o günden bugüne İngilizce konuşulan memleketler ve dünya genelinde "Turkish Delight", Fransa ve Balkanlar'da ise "Lokoum" olarak anıldığı söyleniyor. Türk ekonomisinin en eski ikinci markası ise 1860 tarihinde kurulan İskender de gıda sektöründe faaliyet gösteriyor. Kuzu etini sinir ve kemiklerinden ayıran ve ilk kez dikey çubuğa yerleştiren Mehmetoğlu İskender Efendi'nin döner kebabı Türk ve dünya mutfak kültüründe asırlardır yer buluyor. "Hafız Mustafa, Vefa Bozacısı, Karaköy Güllüoğlu, Kuru Kahveci Mehmet Efendi, Altan Şekerleme, Koska, Pandeli, Yenigün, Uludağ, Erden Gıda, Komili, Çöğenler Helvacılık, Cemilzade, Hacı Abdullah, Konyalı Lokantası ve Bebek Badem Ezmecisi" de gıda sektöründe yüzyılı deviren markalar arasında yer alıyor.

EN ESKİ BANKA ZİRAAT

Kayıtlara göre Türkiye'nin en eski bankası 151 yıllık Ziraat Bankası 19. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nda, ticaret ve finansmanda batılı modellerin benimsenmesiyle birlikte, yabancı bankalar ülke toprakları içinde faaliyet göstermeye başlamıştı. O dönemlerde ülkede henüz, ulusal niteliğe sahip bir bankacılık sisteminin kurulması için yeterli sermaye birikimi oluşmamıştı ve bir kaynak yaratma aracı olarak milli bankaların varlığından söz edilemiyordu. Ziraat Bankası'nın kuruluşu Mithat Paşa'nın 1863 yılında Pirot Kasabası'nda kurduğu Memleket Sandığı ile başlıyor. Türk gelenekleri arasında zaten var olan ve karşılıklı yardımlaşma esasına dayanan imece geleneğinden esinlenerek kurulan Memleket Sandığı, 1867 yılında "Memleket Sandıkları Nizamnamesi"nin yürürlüğe girmesiyle Osmanlı Devleti'nin her yanında faaliyete başladı ve uzun yıllar başarıyla hizmet verdi. 1883'te aynı amaçlar doğrultusunda "Menafi Sandıkları" kuruldu, 15 Ağustos 1888'de Menafi Sandıkları'nın yerine işlevlerini üstlenecek modern finans kuruluşu olarak Ziraat Bankası resmen faaliyete geçti.

İLAÇ SEKTÖRÜNÜN EN ESKİSİ ABDİ İBRAHİM...

1912 yılında İstanbul'un Küçükmustafa semtinde kurulan eczanede 1916 yılında "yapma ilaç" üretimine geçildi. Şirket 1919 yılında ilk ilaç üretim fabrikasını kurdu, 1975 yılında da şirketin ismi Abdi İbrahim İlaç Sanayi ve Ticaret AŞ olarak değiştirildi. Bu arada, Kore Bankası tarafından yayımlanan bir rapora göre, 41 ülkede yapılmış araştırma sonucunda dünyada 5 bin 586 şirketin 200 yıldan eski tarihi bulunuyor.

Bu şirketlerinden 3 bin 146'sı Japonya'da, 837'si de Almanya'da kurulmuş.

Türkiye'nin en eski şirketlerinin bazıları, kurucuları ve kuruluşları şöyle:

Şirketin adı Kurucu Kuruluş tarihi

Hacı Bekir LokumlarıHacı Bekir 1777

İskender Mehmetoğlu İskender Efendi 1860

Ziraat Bankası Mithat Paşa1863

Hafız Mustafa İsmail Hakkızade 1864

Altan Şekerleme Karagözoğlu Emin Bin1865

Vefa Bozacısı Hacı Sadık 1870 Karaköy Güllüoğlu Hacı Mehmet Güllü 1871

Kuru Kahveci Mehmet Efendi Mehmet Efendi 1871

Sabuncakıs İstiraki Sabuncakıs 1874

Erden Gıda Sanayi Mahir ve Kamil Kardeşler 1878 Komili Komili Hasan 1878

Çögenler Helvacılık Rasif Efendi 1883

Cemilzade Şekerci Udi Cemil Bey 1883

Hacı Abdullah Abdullah Efendi 1888 Hacı Şakir Hacı Ali 1889

Teksima Tekstil Mehmet Botsalı 1893

Tuzcuoğlu Nakliyat Tuzcuzade Ahmet Bey 1893

Konyalı Lokantası Ahmet Doyuran 1897

Alevli AŞ Yuda Levi 1898

Pandeli Lokantası Pandeli 1901 Arkas Holding Gabriel Arcas 1902

Bebek Badem EzmecisiMehmet Halil Bey 1904

Koska Hacı Emin Bey 1907

İlancılık David Samanon, Jak Hulli 1909

Ece Ajandası Mehmet Sadık Bey 1910

Abdi İbrahim Eczacı Abdi İbrahim 1912

Uludağ Mehmet Hakkı Bey 1912

Yenigün Reçelleri Mahmut Yağcılar 1914

(ANTALYA/AA/ LEYLA ATAMAN KOYUNCUOĞLU)

(<https://plus.google.com/111139069635417829913>)